

Resume

This article contains the review of problems of criminal proceedings against the leaders of organized criminality. The author suggests amendments to the effective criminal code of the Republic of Kazakhstan subject to the norms of foreign legislation.

Қызылов М. А., ҚР ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды заң институты бастығының оқу ісі жөніндегі орынбасары, заң ғылымдарының кандидаты, доцент

ҚҰҚЫҚ БҰЗУШЫЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ БОЙЫНША ІШКІ ІСТЕР ОРГАНДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Ішкі істер органдары (бұдан әрі — ПО) құқық бұзушылықтың (қылмыс пен әкімшілік құқық бұзушылықты) алдын алу жөніндегі өздерінің қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына, халықаралық келісім-шарттарына, заңдарына және конституциялық заңдарына, Президент Жарлықтары мен өкімдеріне, Үкімет қаулылары, ішкі істер министрлігінің және өзге де субъектілерінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүргізеді.

ПО өздерінің күнделікті жұмысында сөзсіз басшылыққа алуға тиісті құқық бұзушылықты жасауға жол бермеуге бағытталған, құқық қорғаудың профилактикалау қызметінің жалпы қағидаттары мен негіздері Қазақстан Республикасы қол қойған халықаралық актілер мен келісім-шарттардан орын алған. Оларға:

- БҰҰ Бас Ассамблеясының 1948 жылғы 10-желтоқсанда 217А қарарымен қабылданған және жария етілген Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясы;
- Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 2 қазандағы «Қазақстан Республикасының Терроризмді қаржыландыруға қарсы күрес туралы халықаралық конвенцияға қосылуы туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 мамырдағы «Біріккен Ұлттар Ұйымының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясын ратификациялау туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 маусымдағы «Біріккен Ұлттар Ұйымының Трансұлттық ұйымдасқан қылмысқа қарсы конвенциясын ратификациялау туралы» Заңы және т. б. жатады.

Ішкі істер органдарының құқық бұзушылықты алдын алу ескертуін реттеуші негізгі ережелер Қазақстан Республикасының Конституциясында жазылған. Мысалы, азаматтарды мемлекет қорғауға міндетті өмірі, денсаулығы, ар-ожданы, абыройы, меншігі, құқықтары мен заңды мүдделеріне қатысты құқықтық негіздер Қазақстан Республикасы Конституциясының 22, 25, 26, 29-баптарынан орын алған.

Мысалы, Қазақстан Республикасы Конституциясының 22-бабында «Ар-ождан бостандығы құқығын жүзеге асыру жалпы адамдық және азаматтық құқықтар мен мемлекет алдындағы міндеттерге байланысты болмауға немесе оларды шектемеуге тиіс», делінсе, ал 25-бабында «Тұрғын үйге қол сұғылмайды. Соттың шешімінсіз тұрғын үйден айыруға жол берілмейді. Тұрғын үйге басып кіруге, оны тексеруге және тінтуге

заңмен белгіленген реттер мен тәртіп бойынша ғана жол беріледі» делінген, 26-бабында «Соттың шешімінсіз ешкімді де өз мүлкінен айыруға болмайды. Заңмен көзделген ерекше жағдайларда мемлекет мұқтажы үшін мүліктен күштеп айыру оның құны тең бағамен өтелген кезде жүргізілуі мүмкін», ал 39-бабында «Адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары конституциялық құрылысты қорғау, қоғамдық тәртіпті, адамның құқықтары мен бостандықтарын, халықтың денсаулығы мен имандылығын сақтау мақсатына қажетті шамада ғана және тек заңмен шектелуі мүмкін» екендігі айтылған.

Құқық бұзушылықты профилактикалау саласындағы ПО құзыретін реттеуге және анықтауға тікелей бағытталған қолданыстағы заңдық күші бар актілер бар, оларға Қазақстан Республикасының мынадай заңдары жатады:

- ҚК 2-бабы (қылмыстардың алдын алу);
- ҚДЖК 117-бабының 3-тармағы (қылмыс жасауға ықпал етуші мән-жайлар да қылмыстық іс бойынша анықтауға жатады), ал 204-бабына сәйкес, құқық қорғау органдарының анықтама, алдын-ала тергеу жүргізген органы (лауазымды адамдары) әрбір қылмыстық іс бойынша қылмыстың жасалуына мүмкіндік туғызатын жағдайларды жою үшін талап қою міндеттері белгіленген;
- ӘҚБТК 7-бабының 1-тармақшасы (әкімшілік құқық бұзушылықтан қорғау, сондай-ақ олардың жасалуының алдын алу) және әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша дәлелденуге тиіс мән-жайлардың қатарына, әкімшілік құқық бұзушылық жасауға ықпал еткен себептер мен жағдайлар жатқызылған (605-бабы) және тиісті ұйымға және лауазымды адамдарға оларды жою жөнінде шаралар қолдану туралы ұсыныс енгізу (654-бап), сонымен қатар, құқық қорғау органы (лауазымды адамдарының) ҚР ӘҚБК 365-бабына бабына сәйкес «Ұйым басшысының және басқа лауазымды адамдардың қылмысқа немесе әкімшілік құқық бұзушылық жасауға итермелейтін себептер мен жағдайларды жою жөнінде қолданылған шаралар туралы хабарламауы, сол сияқты шаралар қолданбауы істі қараған органдардың (лауазымды адамдардың) ұсыныстары бойынша» үшін әкімшілік жауаптылық белгіленген;
- «Жедел-ізвестіру қызметі туралы» 1994 жылғы 15 қыркүйектегі;
- «Қазақстан Республикасының Ішкі істер органдары туралы» 1995 жылғы 21 желтоқсандағы;
- «Алкоголизмге, нашақорлық пен уытқұмарлық дертіне шалдыққан ауруларды еріксіз емдеу туралы» 1995 жылғы 7 сәуірдегі;
- «Бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдарды әкімшілік қадағалау туралы» 1996 жылғы 15 шілдедегі;
- «Жекелеген қару түрлерінің айналымына мемлекеттік бақылау жасау туралы» 1998 жылғы 30 желтоқсандағы;
- «Жол жүрісі қауіпсіздігі туралы» 1996 жылғы 15 шілдедегі;
- «Терроризмге қарсы күрес туралы» 1999 жылғы 13 шілдедегі;
- «Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі;
- «Қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуге азаматтардың қатысуы туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі;
- «Тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу туралы» 2009 жылғы 4 желтоқсандағы заңдар және басқалар.

Аталған құжаттарда ПО-ның қылмыс пен әкімшілік құқық бұзушылықтың алдын алу саласындағы, алдын алу шараларының объектілері мен субъектілері аталған, өзара

әрекеттестік тәртібі анықталған, ішкі істер органдарымен жүзеге асырылатын міндеттері, қызметтері мен шаралары реттелініп бектіліген.

Қоғамдық тәртіп пен қоғамдық қауіпсіздікке қатер төндіретін құқық бұзушылықты ескертуге айтарлықтай криминологиялық қызметті әкімшілік-құқықтық құралдар орындайды. Ұсақ бұзақылық, бөтен біреудің мүлкін ұсақ-түйектеп ұрлау, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуге қатысатын адамның заңды талабына бағынбау, қоғамдық орындарда алкогольдік ішімдіктерді ішу немесе қоғамдық орындарға адамның қадір-қасиетіне әрі қоғамдық имандылыққа нұқсан келтіретіндей мас күйінде келу, қару айналымы ережесін бұзу мен басқа да әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін әкімшілік мәжбүрлеу шараларының қолдану фактісінің өзі де қылмыстың әралуан түрлерін ескертуде тікелей маңызға ие болып отыр. Сонымен қатар, әкімшілік-құқықтық санкцияларды қолданудың ескертулік тиімділігі құқық бұзушының санасына және нақты бір қылмыстық жағдайларға әсер етумен, іс жүзінде қоғамға жат іс-әрекеттің жалғасуына және оның қылмысқа айналып өсуіне мүмкіндік бермейтін жағдай жасаумен қамтамасыз етіледі.

Өсіресе анықтаушы мен тергеуші өз қызметтерін жүзеге асыру кезіндегі ескерту шараларын заңдық негіздеу үшін қылмыстық және қылмыстық іс жүргізу құқықтарының бірқатар нормалары айтарлықтай мәнге ие екенін атауға болады. Қылмыстық заңнамалардың сақтандыратын рөліне және қылмыстық сот ісін жүргізудің ескертулік міндеттеріне бармай-ақ, жалпы алғанда сотталғандар үшін қылмыстық заң нормаларымен жазалау жүйесін, оларды тағайындаудың, жазадан босатудың тәртіптері мен шарттарын реттейтін белгілі бір құқықтық режим белгіленетіні анық. Аталған санаттағы адамдармен алдын алу жұмыстарын жүргізудің заңдық негіздемелерін құратын осы режимнің маңызды элементтері олардың мінез-құлқы пен міндеттерін құқықтық шектеудің; құқық қорғау органдары мен қоғамдық ұйымдар тарапынан оларға қарау, бақылау және қадағалау жүргізудің белгіленген арнаулы ережесі болып табылады.

Қылмыстық жазалауға ұшыраған адамдарға қатысты жеке алдын алу шараларының заңдық негіздемесі үшін маңызды мәнге соттылықтың қылмыстық-құқықтық институты ие болады. Өйткені ол нақты жағдайда жеке адамның белгілі бір іс-әрекеттерге немесе қызмет түрлерін атқаруға, сонымен қатар келешекте белгілі құқықтары мен бостандықтарын іске асыруға кедергі болатын шара екенін анық байқатады.

Қылмыстылықты ескерту барысын құқықтық жағынан қамтамасыз етуге, сонымен қатар басқа да көптеген қылмыстық құқықтық нормалармен жүзеге асыруға болады. Бұл нормалардың алдын алу жолындағы әсерлілігі бір жағынан, ең алдымен азаматтардың құқықтық сана-сезіміне ықпал етуге негізделсе, екінші жағынан аталған нормалар ескерту қызметінің субъектісі ретіндегі ПО қарауына қылмыстық факторларына ықпал етудің тиісті құқықтық құралдарын бере отырып, тікелей қылмыстылықты ескертудің нақтылы шараларын реттейді. Бұл, мысалы, мас күйінде жасаған қылмысы үшін, қажетті қорғануға байланысты жауаптылыққа тарту туралы, қылмыс жасаудан өз еркімен бас тарту, кәмелетке толғандарға қатысты мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы қылмыстық заң ережелері.

Қылмысты ескертуді құқықтық реттеу үшін сонымен бірге қылмыстық жауаптылықтан босату мен мән-жайлардың өзгеруіне байланысты адамды әкімшілік жауаптылыққа тарта отырып қылмыстық істі тоқтату негіздемелері мен тәртібі реттелетін қылмыс және қылмыстық іс жүргізудің сол нормалары зор маңызға ие болады. Осындай

жағдайдың бәрінде қабылданған процессуальдық шешімдер тиісті Адамдарға қатысты алдын алу сипатындағы шараларды жүзеге асыру үшін жағдай жасайды.

Қылмыстық-атқару заңнамасының жазаны және сотталғандарға қылмыстық-құқықтық ықпал етудің өзге де шараларын атқару мен өтеудің тәртібін реттейтін нормалары қылмыстарды ескертуге жағдай туғызады.

Заңнамалық актілерімен бірге қылмыс пен құқық бұзушылықты профилактикалауды құқықтық қамтамасыз ету Қазақстан Республикасы Үкіметінің және атқарушы билік субъектілері органдарының қаулылары мен өкімдерінде қарастырылады. Солар арқылы лауазымды адамдар мен мемлекеттік ұйымдардың өкілеттігі анықталады, азаматтар үшін міндетті ұйғарымдар белгіленеді, алдын алу шаралын және алдын алу сипаттағы әрекеттерді қамтамасыз ететін шаралар жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі тиісті заңдар мен үкімет қаулыларының негізінде және оларды орындау барысында құқық бұзушылықты ескерту жөніндегі ішкі істер органдары түрлі буындарының міндеттері нақтыланатын ведомстволық нормативтік актілер шығарады, алдын алу жұмыстарының нормалары мен әдістері белгіленеді. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің тиісті алқа шешімдерінде, бұйрықтары мен және басқа да нормативтік актілерінде ескерту қызметінің тиімділігіне, нәтижелеріне баға беріледі, оның басым бағыттары белгіленеді, кемшіліктері мен олқылықтары ашылып, оларды жоюдың жолдары анықталады.

Қылмыс пен құқық бұзушылықтың алдын алудың құқықтық реттеуші жүйесіне басқа да министрліктер мен ведомстволардың бағыттары бойынша шығарылатын нормалар кіреді. Мысалы, денсаулық сақтау органдары алкогольизм, нашакорлық пен уытқұмарлық азаматтардың денсаулығына, еліміздің тектілік қорына залал келтіретін және қылмыстың өсуіне себепші болатын дерттерге қарсы, ІІО өзара әрекеттесу тәртібін реттейтін нормативтік актілер шығарады. Құқық бұзушылықты ескертуге қатысты ведомстволық нормативтік актілер өзінің заңдық табиғатына қарай әкімшілік құқықтың дереккөздеріне жататынын естен шығармаған жөн.

Алдын алу қызметінің сипаты құқық бұзушылықты ескертуге тікелей бағытталған құқық салаларының нормаларын қолданумен ғана көріністік сипатқа ие емес. Мәселен, еңбек заңнамаларында (ҚР ЕК 50-бабы) жұмыста алкогольдік, нашакорлық, уытқұмарлық масаңдық (соларға ұқсас) жағдайында болған немесе жұмыс күні ішінде осындай масаңдық туғызатын заттарды пайдаланған; еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелері бойынша емтихан тапсырмаған; жұмыс беруші берген жеке және (немесе) ұжымдық қорғану құралдарын пайдаланбаған; Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес міндетті болып табылатын болса, медициналық тексеруден не ауысым алдындағы медициналық куәландырудан өтпеген; егер оның іс-әрекеттері немесе әрекетсіздігі авариялық ахуал туғызуға, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі ережелерінің не көліктегі қозғалыс қауіпсіздігінің бұзылуына әкеп соғуы мүмкін болса, қызметкерді жұмыстан шеттетуге құқықтық негіздер қарастырылған. Еңбек құқығымен қарастырылған санкцияларды қолдану аталғандарды одан гөрі құқыққа қарсы және қауіпті құқық бұзушылық жасаудан тежеп қалып, тікелей тәрбиелік-профилактикалық ықпал етеді.

Отбасы құқығы нормаларынан құқық бұзушылықты ескерту үшін ерекше мәні бар, мысал ретінде ата-аналық құқығынан айыру¹ шарасын келтіруге болады, егер ата-ана міндеттерін орындаудан, оның ішінде алимент төлеуден қасақана жалтаратын болса; өз баласын перзентханадан (бөлімшесінен) не өзге де балаларды тәрбиелеу, емдеу

немесе басқа да мекемелерден алудан дәлелді себептерсіз бас тартса; өздерінің ата-ана құқықтарын пайдаланып қиянат жасаса; балаларға қатыгездік көрсетсе, оның ішінде олардың денесіне немесе психикасына зорлық-зомбылық жасаса, олардың жыныстық пәктігіне қастандық жасаса; заңдарда белгіленген тәртіппен маскүнемдікпен, нашақорлықпен және уытқұмарлықпен ауырады деп танылған болса, жоғарыда аталған шаралар қолданылады. Бұл жағдайда отбасы құқығының нормалары, отбасында жағымсыз өнегенің қалыптасуына жағдай туғызатын қылмыстық мән-жайларды жоюға бағытталады.

Қылмысты ескертуде белгілі бір рөлді сондай-ақ, мәмілелердің жарамсыздығы туралы азаматтық-құқықтық нормалар атқаруы мүмкін.

Тиісті жағдайларда құқық бұзушылықты ескерту үшін азаматтық іс жүргізу нормалары маңызға ие болады, мысалы, неке бұзу, алимент өндіріп алу, еңбек дауларын қарау мен азаматтық талап арызды қарау тәртібін реттейтін нормаларды алуға болады. Ең соңында, құқық бұзушылықты алдын алу құқықтық реттеу жергілікті мемлекеттік басқару органдарымен шығарылатын ережелер, шешімдерімен жүзеге асырылады.

Сөйтіп, ішкі істер органдарының алдын алу қызметі жалпы алғанда осы уақытқа дейін жүйелі болмаса да, заңдық негіздемелерге жеткілікті екені байқауға болады. Дегенмен, Қазақстан Республикасының Президенті Н. Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауында «Құқық қорғау және сот жүйесі қазақстандықтардың құқықтарының әділ де тиімді қорғалуын, ... қамтамасыз етуге тиіс. Бұл саладағы басым бағыт — жазаушы іс-әрекет емес, құқық бұзушылықтарды абайлату мен олардың алдын алу болуға тиіс»² деп басымдықты айқындауы негізінде, елімізде «Құқық бұзушылық профилактикасы туралы» ҚР 2010 жылы 29 сәуірде Заңы³ қабылданды. Бұл заң Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының, ұйымдарының және азаматтарының құқық бұзушылық профилактикасы жөніндегі қызметінің құқықтық, экономикалық, әлеуметтік және ұйымдастырушылық негіздерін айқындайды. Сонымен бірге «Құқық тәртібін қамтамасыз ету және қылмысқа қарсы күрес — бұл барлық мемлекеттік органдардың жалпы ұлттық міндеті» және «Құқық қорғау органдары арасында кімнің нақты қай жұмыс участогы үшін жауап беретінін айқындап, бір-бірін қайталаушылықты жою керек»⁴ деп көрсеткен Қазақстан Республикасының Президентінің ұстанымы да осы заңның 2-тарауында заңды түрде бекітілуіне ие болды.

Өкінішке орай, осы уақытқа дейін бейіндік пәндердің барлығының тақырыптарында қаралып отырған бағыт бойынша тәжірибелік бағыттылық айқын байқалмаған болатын, құқық бұзушылықтарды ескертуде, болдырмауға, жолын кесуге және ашуға ерте профилактикалық жұмыс бағытталған болуы керек, оған үйрету білім беру ұйымдарының еншісінде. Әртүрлі салалардағы құқық бұзушылықтардың бір-бірімен байланысы қаншалықты ертерек үзілсе, соншалықты алдын-алу тиімді болатынын атауға болады.

Ішкі істер органдарының қылмыс пен құқық бұзушылықты ескертудегі⁵ алдыңғы қатарлы рөлін ескере отырып, осындай қызметті нақтылы реттеу мақсатында заңгер-ғалымдар мен тәжірибелік қызметкерлер аталған заңның жүзеге асуына қатысты тәжірибеде қолдануға, ғылыми негізделген ұсынымдар дайындау қажеттілігі айқын. Сонымен қатар, «Құқық бұзушылықтың алдын алу туралы» Заңының 7-бабының 10-тармақшасында ішкі істер органдарының қызметкерлері үшін құқық бұзушылық профилакти-

касы мәселелері бойынша арнаулы оқу курстарын ұйымдастыруды қамтамасыз ету үшін ПО құзыреті белгіленген. Оның іске асырылуын қамтамасыз ету тұрғысында ҚР ПМ Бәрімбек Бейсенов атындағы Қарағанды заң институтында 050303-Құқық қорғау қызметі мамандығы бойынша «ПО құқық бұзушылықтың алдын алу» атты кафедра аралық арнаулы курсы 2009 жылғы алымнан бастап енгізілген. Бұл бағытта қазіргі таңда кафедралар қажетті ғылыми негізделген оқу, оқу-әдістемелік материалдарын өңдеп дайындауда.

Бұл арнаулы курстың түпкі мақсаты келешекте жоғарыда аталған нормативтік құқықтық актілердің ерекшеліктерін ескеріп, ПО алдын алу қызметін нақты ұйымдастыруға және кәсіби тұрғыдан жүзеге асыруға қажетті кешенді теориялық білім, шеберлік және дағдыны қалыптастыруға бағытталатын болады.

Бүгінгі таңда құқық бұзушылықты алдын алуға мемлекет тарапынан аса маңызды көңіл бөлінуін, оның ішінде ол қызметті іске асырушы ПО айрықша рөлін ескере отырып, болашақ құқық қорғау қызметі мамандарын: әкімшілік құқық бұзушылық және қылмысты ескертудің маңыздылығы мен мазмұны, осы жұмыста қолданылатын әдістер мен тәсілдер, олардың рәсімделуіне, әкімшілік құқық бұзушылық және қылмысты ескертудің негізгі ғылыми тұжырымдамаларын және ескертушілік қызметтің ыңғайлы жақтары туралы біліммен қамтамасыз ету қажет. Болашақ ПО қызметкерінде алдын алу қызметі ақпараттық қамтамасыз етуге қажетті, қалыптасатын криминогендік жағдайды жан-жақты және терең талдауға, ғылыми негізде профилактикалық бағытта қажетті басқарушылық шешімдерді дайындауға, орындалуын ұйымдастыруға және жұмыс тиімділігін бағалауға қажетті шеберлік пен дағдыны қалыптастыру аса маңызды болып саналады.

- ¹ «Неке және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 17-желтоқсандағы N 321-І Заңының 67-бабы // Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1998 ж., N 23
- ² «Қазақстан халқының әл-ауқатын арттыру — мемлекеттік саясаттың басты мақсаты» Қазақстан Республикасының Президенті Н. Ә. Назарбаевтың Парламент палаталарының бірлескен отырысында Қазақстан халқына Жолдауы, Астана қ., 2008 жылғы 7-ақпан // «Егемен Қазақстан» 2008. 7-ақпан
- ³ «Егемен Қазақстан» 2010. 12-мамыр
- ⁴ Назарбаев Н. Ә. Азаматтардың құқықтары мен еркіндігін қорғау-мемлекетімізді нығайтудың маңызды мәселесі // Егемен Қазақстан. 2000. 21-сәуір.
- ⁵ «Қазақстан Республикасының Ішкі істер органдары туралы» Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 21-желтоқсандағы N 2707 Заңының 2-бабының 2-тармағын қараңыз // Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1995., N 23, 154-құжат

Резюме

В данной статье рассматриваются вопросы правовых оснований деятельности ОВД по профилактике правонарушений.

Resume

In the given article the legal basis questions of the IAB activity on the prevention of the offences are considered.

Хан А. Л., начальник кафедры организации расследования преступлений Карагандинского юридического института МВД РК им. Б. Бейсенова, кандидат юридических наук, доцент

Муталаяпова А. Т., адъюнкт отдела адъюнктуры Карагандинского юридического института МВД РК им. Б. Бейсенова

О ПРОЦЕДУРЕ СУДЕБНОГО АРЕСТА В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ

Закон Республики Казахстан от 21 мая 2007 года № 254-III «О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Казахстан» в качестве одной из важных новелл предусмотрел новую редакцию части 2 статьи 16 Основного закона, исключая санкционирование ареста прокурором и наделяющую данным правом суд, с возможностью последующего судебного обжалования арестованным процессуального решения. Без санкции суда лицо может быть подвергнуто задержанию на срок не более семидесяти двух часов. В июле 2008 года изменения были внесены и в отраслевое законодательство¹.

Безусловно, данное нововведение является прогрессивным на пути становления Казахстана как демократического государства, приводящего национальное законодательство в соответствие с международными стандартами и принципами. Реформы процедуры досудебного ограничения личной свободы и неприкосновенности граждан не могли не вызвать соответствующих откликов юристов, поскольку разрешая какие-либо проблемы в области совершенствования процедур уголовного процесса, нельзя лишь выдвигать предложения, а необходимо одновременно разрешать вопросы о том, что именно и каким образом должно быть доведено до законодателя, иначе даже весьма значимые и своевременные предложения так навсегда и останутся в диссертационных и иных трудах ученых².

В частности, Г. Х. Насыров и Г. Ж. Сулейменова совершенно справедливо отметили необходимость комплексного подхода к решению поставленных перед отраслевым законодательством задач и аргументировали ряд предложений по совершенствованию процедуры судебного санкционирования ареста. Речь идет о передаче этих полномочий в компетенцию административного судьи либо создания специализированной структуры в судебной системе — следственных судей (судьи по контролю за законностью предварительного расследования), дистанцированных от других судов³.

Разделяя такую позицию, полагаем, что именно данный подход позволит создать достаточно прочные гарантии соблюдения прав и законных интересов граждан, вовлеченных в сферу уголовного судопроизводства.

Выражая общую солидарность с Г. Х. Насыровым и Г. Ж. Сулейменовой, нельзя не отметить, что они в основном осветили только организационные и процессуальные стороны судебного санкционирования ареста применительно к судам, оставив вне поле